

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Personelinin Görevde Yükselme Sınavı ve Unvan Değişikliği Sınavı

**KONU ANLATIMLI
SORU BANKASI**

GY S

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI GYS GÖREVDE YÜKSELME SINAVI

KONU ANLATIMLI | SORU

BANKASI

EDİTÖR
Turgut MEŞE

YAZARLAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımını yapılamaz.

ISBN No/Tarih: 978-605-2327-71-5 / 14.07.23

Sertifika No: 40447

SAYFA TASARIMI

DATA Dizgi Grafik

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Tasarım

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

Data Yayınları

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

ÖN SÖZ

Diyanet İşleri Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda görevde yükselme sınavı yapılacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığının taşra teşkilatında münhal bulunan şube müdürü, din hizmetleri uzmanı, eğitim uzmanı ve şef kadrolarına yönelik olarak görevde yükselme sınavına kendinizi hazırlayacağınız güncel mevzuat ve akabinde kendinizi soru çözerek değerlendireceğiniz güncel sorulardan oluşan bu kitabımızı hazırlamış bulunmaktayız. Data Yayınları olarak siz değerli GYS sınavına girecek adaylar için elinizdeki Konu Anlatımlı Soru Bankası kitabının çok faydalı olacağına inanıyoruz ve yapılacak sınavda başarılar diliyoruz.

DATA YAYINLARI

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE

ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com

adresine e-posta ile veya

0542 262 03 37 WhatsApp iletişim numaramız

üzerinden iletebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1

KUR'AN VE TECVİD	5
TESTLER	

ÜNİTE 2

TEFSİR	33
TESTLER	

ÜNİTE 3

HADİS USÛLÜ	72
TESTLER	

ÜNİTE 4

KELAM	115
TESTLER	

ÜNİTE 5

FIKİH	153
TESTLER	

ÜNİTE 6

İSLAM TARİHİ	192
TESTLER	

ÜNİTE 7

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ	237
TESTLER	

ÜNİTE 8

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI	337
TESTLER	

ÜNİTE 9

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU	409
TESTLER	

ÜNİTE 10

633 SAYILI DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN	487
TESTLER	

ÜNİTE 11

3071 SAYILI DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN	498
TESTLER	

ÜNİTE 12

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU	501
TESTLER	

ÜNİTE 13

4483 SAYILI MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN	512
TESTLER	

ÜNİTE 14

6245 SAYILI HARCIRAH KANUNU	521
TESTLER	

ÜNİTE 15

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU	541
TESTLER	

ÜNİTE 16

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU	597
TESTLER	

ÜNİTE 17

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU	677
TESTLER	

ÜNİTE 18

5018 SAYILI KAMU MALÎ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU	696
TESTLER	

ÜNİTE 19

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI GÖREV VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ	757
TESTLER	

ÜNİTE 20

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME YÖNETMELİĞİ	798
TESTLER	

ÜNİTE 21

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI SINAV YÖNETMELİĞİ	818
TESTLER	

ÜNİTE 22

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DISİPLİN AMİRLERİ YÖNETMELİĞİ	828
TESTLER	

ÜNİTE 23

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KUR'AN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK KURSLAR İLE ÖĞRENCİ YURT VE PANSİYONLARI YÖNETMELİĞİ	839
TESTLER	

ÜNİTE 24

SÖZLEŞMELİ PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA İLİŞKİN ESASLAR	850
TESTLER	

ÜNİTE 25

DİYANET AKADEMİSİ HİZMET İÇİ EĞİTİM YÖNETMELİĞİ	883
TESTLER	

ÜNİTE 26

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ	907
TESTLER	

ÜNİTE 27

RESMİ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK	927
TESTLER	

KUR'AN VE TECVİD

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM MUHTEVASI VE TECVİD

KUR'AN-I KERİM SÛRESİ HAKKINDA

1. Fâtiha Sûresi Hakkında

Fâtiha, Kur'ân-ı Kerîm'in birinci sûresidir. Mekke döneminin ilk yıllarında müstakil bir sûre olarak Müddeşir sûresinden sonra inmiştir. Bazılarına göre "besmele" dâhil yedi âyettir. Bazılarına göre ise "besmele" hâriç yedi âyettir. İkinci görüşe göre "أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ" altıncı âyetin sonudur. Ebû Hanîfe bu görüştedir.

Diğer adları şunlardır: Ana kitap manasına "Ümmü'l-Kitâp" dinin asıllarını ihtiva eden manasına "el-Esâs", ana hatlarıyla İslâm'ı anlattığı için "el-Vâfiye" ve "el-Seb'u'l-Mesânî", birçok esrarı taşıdığı için "el-Kenz". Manası itibariyle Fâtiha, en büyük dua ve münâcâttır.

2. Bakara Sûresi Hakkında

Bakara sûresi 286 âyettir. Medine'de on senelik bir müddet içinde peyderpey nâzil olmuştur. Mushaf tertibine göre 2, nüzûl sırasına göre 87. sûredir. İsmi, 67 ile 71. âyetler arasında bahsedilen, İsrâiloğulları'nın siğir kurban etmeleri kıssasından almıştır. Sûreye, içinde Âyetü'l-Kürsî bulunduğu Kur'ân'ın zirvesi olduğu için Senâmu'l-Kur'ân, hidâyet nûrunun parlaklığı sebebiyle de Zehrâ ismi verilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in en uzun sûresidir. Bu hâliyle sûre, Kur'ân'ın geniş bir özeti mâhiyetindedir.

Resûlullah (s.a.s.): "Bu sûre, neredeyse dînin tamamını ihtivâ eder" buyurmuştur.

3. Âl-i İmrân Sûresi Hakkında

Âl-i İmrân sûresi 200 âyettir. Medine'de nâzil olmuştur. İsmi, 33-34. âyetlerde bahsedilen ve "İmrân Ailesi" manasına gelen "Âl-i İmrân" kelimesinden almıştır. Sûreye Kenz, Emân ve Tayyibe gibi isimlerin yanı sıra, seherlerde istiğfar

edenlerden bahsettiğinden Sûretü'l-İstiğfâr ve hidâyet nûrunun parlaklığı sebebiyle de Zehrâ ismi verilmiştir. Mushaf tertibine göre 3, nüzûl sırasına göre 89. sûredir. Büyük ihtimalle Bedir savaşından sonra başlayarak hicretin 9. senesine kadar peyderpey inmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'in Bakara sûresinden sonra ikinci uzun sûresidir.

4. Nisâ Sûresi Hakkında

Nisâ sûresi Medine'de nâzil olmuştur, 176 âyettir. İsmi, birinci âyette geçen ve "kadınlar" manasına gelen Nisâ kelimesinden alır. Ayrıca bu kelime sûre boyunca sıkça tekrar edilmektedir. Mushaf tertibine göre 4, nüzûl sırasına göre 98. sûredir. Kur'ân-ı Kerîm'in 114 sûresi içinde ricâl yani "Erkekler" ismini taşıyan bir sûre olmayıp, "Nisâ" ismiyle anılan bir sûrenin olması ve sûrede daha çok kadınlarla alakalı konuların ele alınması, İslâm'ın kadına verdiği değer açısından dikkat çekicidir. Daha önce hep ikinci planda tutulmuş ve hakları yenmiş kadınları onurlandıranın ve onları İslâm toplumu içinde layık oldukları yere oturtmanın açık bir işaretidir.

5. Mâide Sûresi Hakkında

Mâide sûresi 120 âyettir. Medine'de inmiştir. Sûre ismi, içinde "yemekli sofrâ" manasındaki mâide kelimesinin geçtiği 112. ayetten almaktadır. Esasında bu sûre İslâm nimetinin ikram edildiği ilâhî bir sofradır. Ayrıca bu sûreye, birinci âyetinde akidlerin yerine getirilmesi emredildiği için "Ukûd", okuyanları azap meleklerinin elinden kurtaracağı için Münkize, ve dinî hükümler çeşitli âyetlere serpiştirildiği için Muba'sire adları da verilmiştir. Bu sûre Hudeybiye anlaşmasından sonra, Hicret'in 6. senesinde veya 7. senesinin başlarında vahyolunmuştur.

6. En'âm Sûresi Hakkında

En'âm sûresi çoğunluğun görüşüne göre Mekke'de bir defada inmiştir. Ancak üç veya altı âyetinin Medine'de indiğine dair bir görüş de

TEFSİR TARİHİ VE USULÜ

KUR'ÂN'IN NÜZÛL SÜRECİ: VAHİY

Vahyin Tanımı: Vahy, v-h-y (وحى) kelimesinin mastarı olup sözlükte, gizli ve süratli bir şekilde bildirmek, seslenmek, gizli konuşmak, intikal ettirmek, elçi göndermek ve içgüdü gibi anlamlara gelmektedir.

Vahyin terim olarak tanımı ise şöyledir: "Yüce Allah'ın insanlara ulaştırmak istediği mesajlarını peygamberlerine, alışılmışın dışında gizli bir yolla süratli bir şekilde bildirmesidir".

Vahyin Başlangıcı

Hz. Âişe'nin rivayeti ile: "Resûlullah'ın vahiy başlangıcı uykuda **rüyay-ı sâdika** yani, doğru rüya görmekle olmuştur.

Hıra Dağı'ndaki mağaraya çekilip orada belirli gecelerde tek başına ailesinin yanına dönmeden **tehannüs** - yani ibâdet - ederd.

İlk vahiy hıra mağarasında nazil oldu. (Alak 1-5)

İlk vahiyden sonra Hatice, Hz. Peygamber'i alıp amcasının oğlu Varaka b. Nevfel'e götürdü.

Varaka şöyle dedi: "Bu gördüğün, Allah'ın Mûsâ'ya gönderdiği Nâmûs'tur (melektir).

Vahyin bir müddet kesilmesinden (fetret devrinde) sonra ilk defa Müddessir süresinin baş tarafının nâzil olduğu rivâyet edilmektedir.

Vahyin Keyfiyeti

Vahyin keyfiyeti, Allah ile Peygamberi arasında olan bir sırdır, başka bir ifade ile bu, fizik ötesi bir hâdisedir. İnsan aklının bu sırrı tam olarak kavraması mümkün değildir.

Vahyin Çeşitleri

İslâm âlimleri vahiy, **metlûv** (okunan) ve **gayr-i metlûv** (okunmayan) olarak ikiye ayırmışlardır.

Bu hususta Cüveynî'nin taksimi şöyledir:

1. Allah Cebrâil'i, Allah şöyle şöyle yapmanı emrediyor diye Resûlüne gönderir. Cebrâil de Allah'ın dediklerini kavrayarak Hz. Peygamber'e gelir ve Rabbinin söylediklerini ona iletir.
2. Yüce Allah Cebrâil'e, "bu kitabı/metni Peygamber'e aynen oku" diye emreder; Cebrâil de en ufak bir değişiklik yapmadan Allah'ın kelâmını olduğu gibi/harfîyyen Resûlullah'a indirir.

Cüveynî'nin taksimine göre hadis/sünnet de vahiy kaynaklıdır.

Vahyin Geliş Şekilleri

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder" (Şûrâ (42), 51).

Yüce Allah şu âyette vahyin üç türlü gelebileceğini haber vermektedir:

1. Allah'ın iletmek istediği mesajları peygamberinin kalbine doğrudan bırakması/yerleştirmesi.
2. Vahiy peygamberine bir perde arkasından bildirmesi. Hz. Mûsâ'ya ağaçtan nidâ etmesi bu tür bir vahiy çeşididir.
3. Vahiy getirmekle görevlendirdiği bir meleği elçi olarak göndermesi. Kur'ân bu şekilde, Cebrâil vâsıtası ile indirilmiştir.

Resûlullah'a Vahyin Geliş Şekilleri

1. Hz. Peygamber'in uyurken gördüğü sâdik rüyalar.
2. Cebrâil'in aslî suretiyle görünerek vahiy getirmesi. Cebrâil'in aslî suretiyle vahiy getirmesi iki defa meydana gelmiştir.
3. Cebrâil'in görünmeden çingirak sesine benzer bir sesle vahiy getirmesi. Hz. Peygamber'e

HADİS TARİHİ VE USULÜ

GİRİŞ

Bütün İslâmî ilimler Hz. Peygamber'in Sünnetini konu edinen Hadis ilminden doğmuş, daha sonra bağımsızlık kazanmışlardır. Hadis İlimi tarihsel olarak ilk ortaya çıkan İslâmî ilimdir.

Hadis İlimi, geçmişte **Şer'î ilimler** veya **Naklî ilimler** diye isimlendirilen, günümüzde ise **İslâmî ilimler** denilen ilim grubunun bir alt dalıdır. İslâm Dini'ni konu edinen Naklî/Şer'î ilimler, **Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelam, Tasavvuf**'tur. Bu ilimler İslam Dini'nin temel iki kaynağı olan Kur'an ve Hz. Peygamber'in sünnetine yani uygulamalarına dayanırlar.

SÜNNET KAVRAMI

Sünnet'in, Hadis İlimi'ndeki anlamı, Hz. Peygamberin sözleri, davranışları ve onaylarıdır. Yani onun yolu ve hayat tarzı, sürekli ve devamlı davranışlarıdır. Bu anlamıyla sünnet terimi, "Allah Elçisinin Sünneti" anlamına gelen (سنة رسول الله) ifadesinin kısaltılmışı şeklindedir.

Sünnet, Hz. Peygamber'den gelmesi bakımından üçe ayrılır:

- 1- Kavfî Sünnet
- 2- Fiilî Sünnet
- 3- Takrîfî Sünnet

Kur'an'ın bildirdiğine göre Hz. Peygamber'in temel görevleri şunlardır:

- 1- Tebliğ:** Allah'tan almış oldukları vahyi eksiksiz olarak insanlara bildirmek anlamına gelir.
- 2- Beyân/Tebyîn:** Peygamber'in kendisine indirilen kitabı, ümmetine açıklaması, onları ihtilaf ettikleri konularda aydınlatmasıdır.
- 3. Tezkiye (التزكية):** İnsanların kötü huylardan, günahlardan, kötülüklerden temizlenmesi, arındırılması demektir.

HADİS, HABER, ESER

Terimleri

Hz. Peygamber'in sünnetini haber veren, sünnetin söz ile ifade edilmiş haline hadis denir. Dolayısıyla "Peygamber şöyle söyledi, şöyle yaptı veya falanca kişinin falan davranışını onayladı" gibi sözlü ifadeler ve haberlere, bunların yazıya dökülmüş haline **hadis** denir. Sünnet kavramı, Hz. Peygamber'in davranışlarını; hadis ise, onun davranışlarının, sözlerinin ve onaylarının, tanıkları tarafından haber verilmesini ifade eder.

Hadis ilminde **haber**, bazı âlimlerce hadis terimiyle eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Çünkü hadisler, Peygamber hakkında haberlerdir. Bazı âlimler ise hadisi Peygamber'den nakledilenler, haberi ise Peygamber dışındaki sahâbe ve tâbiûndan nakledilenler anlamına kullanmışlardır. Haberi, hadisi de içine alacak şekilde Hz. Peygamber, sahâbe ve tâbiûndan nakledilenler anlamına kullananlar da vardır. Bu son anlamıyla haber, hadisten daha geniş anlamlıdır. Her hadis aynı zamanda haberdir ama her haber hadis değildir.

Peygamberden gelenlere haber, sahâbeden gelenlere **eser** diyenler de olmuştur.

HADİSİN İKİ TEMEL ÖGESİ: İSNÂD VE METİN

1-İsnâd (الاسناد) veya sened: Hadis ilminde **isnad** dendiğinde, hadislerin başındaki râvî silsilesini gösteren isimlerden oluşan râvîler zinciri anlaşılır. Hadis ilminde, başında senedi yani isnad zinciri zikredilmeyen hadislerle **Muallâk Hadis** denir. Hadis tarihinde **Mütekaddimûn Dönemi** denilen Hicrî ilk dört asırdaki kitaplarda hadisler hep râvî zincirleriyle birlikte verilmiştir.

2-Metin (المتن): Hadiste nakledilen içerik anlamına gelir. İsnad zincirinin peşinden gelen Hz. Peygamber'in sözleri ve davranışlarını ifade eden kısma metin denir.

KELAM

4. ÜNİTE

İslam'ın inanç esaslarını Kur'ân-ı Kerîm'den alarak, bunları akıl yoluyla açıklayan, temellendiren ve onları diğer görüşlere karşı savunmayı amaç edinen ilme de “**kelâm ilmi**” denilmiştir.

Konusunu esas alarak Kelâm ilmini tanımlayan âlimler, yaptıkları tanımlarda Kelâm'ın konusunu teşkil eden **Usûl-i Selâse** dedikleri üç temel ilkeyi (Ulûhiyyet, Nübüvvet ve Âhiret) dikkate almışlardır.

Seyyid Şerif el - Cürcânî (816/1431) şöyle der: “Kelâm, Allah'ın zâtından ve sıfatlarından, mebd' ve meâd [başlangıç (yaratılış) ve sonuç (yeniden diriliş) itibariyle mümkinâtın (yaratılmışların) durumlarından - İslâm kanunu üzere - bahseden bir ilimdir.”

Kelâm'ın ilk temel konusu olan ulûhiyyet'e, Allah'n varlığının delilleri, Allah'ın birliği, sıfatları, isimleri ve fiilleri meseleleri girer. Bu bağlamda Allah'ın görülmesi meselesi ve O'nun yaratmasıyla ilgili olan kader ve kazâ meselesi de **ulûhiyyet** konusu kapsamında ele alınmıştır. Kelâm ilminin ikinci temel konusu ise **nübüvvet'e**, peygamberlere imân, peygamberliğin imkânı, vahiy, kutsal kitaplar, Hz. Muhammed'in peygamberliğinin ispatı ve son nebî oluşu, diğer peygamberlerin peygamberliği, peygamberlerin sıfatları, mu'cize, şefâat vb. meseleler girer. Kelâm ilminin üçüncü temel konusu olan **âhiret'e**, âhiretin varlığını ispat, cennet, cehennem, sâ'at (kıyâmet), hesâp, mîzân, meâd (öldükten sonra dirilme) vb. konular girer.

Kelâm İlminin Amacı

Kelâm ilminin ana gayesi ve amacı, İslam'ın inanç esaslarını tespit ederek açıklama ve bunlara yönelik ortaya çıkan eleştirileri cevaplandırarak bu konudaki iddiaları çürütmektir.

1. İman esaslarını farklı şekillerde ispatlamak.
2. İslam'ın inanç esaslarını açıklamak

3. Batıl ehlinin itirazlarını delillerle çürüterek onlara cevap vermek.

4. Diğer dinî ilimler için bir temel oluşturmaya çalışmak.

5. İman eden kimsenin niyetini sağlamlaştırmak.

6. Dinî düşünce ve sosyal hayatta insanların önüne çıkan batıl inanç ve hurafelerin neler olduğunu açıklayarak müminlerin bunlara karşı uyanık olmalarını gerçekleştirmek.

Kelam İlminin Diğer İslam İlimleri Arasındaki Yeri ve Önemi

Hz. Peygamber'in âhirete irthalinden sonra, sa-habe neslinin son bulmaya yüz tuttuğu sıralarda, İslâm dünyasında inanç, ibadet ve ahlâk konularında farklı görüşler ve gruplar ortaya çıkmaya başladı. İslâm âlimleri de, başlangıçta sözlü olarak, zamanla risâle ve kitaplar yazarak bunlara cevap vermeye çalıştılar. Böylece İslâm dünyasında kelâm, tefsîr, fıkıh, hadîs, siyer vb. ilimler oluşmaya başladı.

Âlimler, bu ilimlerden Kelâm'a **eşrefu'l-ulûm** dediler. Kelâm'ın bu vasfı, temel konusu “Allah Teâlâ” olmasının yanı sıra, diğer İslâmî ilimlere de temel [esas] teşkil etmesinden kaynaklanmaktadır.

Kelâm ile Fıkıh, dinin ana gövdesini oluşturan “itikâdî meseleler”i biri ve “amelî meseleler”i diğeri konu edinerek âdetâ bir görev paylaşımı yapmışlardır.

“Dinî ilimler içinde küllî olan kelimadır. Fıkıh, usûl-i fıkıh, hadîs ve tefsîr gibi diğer ilimler ise cüz'î ilimlerdir...”

Kelâmcının inceleme ve araştırması, öncelikle en genel şeyden yani mevcûddan başlayıp detaya doğru iner. Bu detay içerisinde diğer dinî ilimlerin, **Kitap, Sünnet ve Peygamberin ispatı** gibi ilkelerini ortaya koyar. Bu noktadan sonra mûfessir, kelâmcının inceleme alanına girer

FIKİH USÛLÜ

Fıkıh ilminin bir dalı Fürû (**Tatbiki Hukuk**), diğer dalı ise usûl (**Nazari Hukuk**.)

Fıkıh usulünün diğer isimleri: İlmu'l usûli'l fıkıh, ilmu'l usûl, fıkıh usûlu, islam hukuk felsefesi, islam hukuk metodolojisi, islam hukuk usûlu, islam Teşrîf usûlu, islam hukuk nazariyatı.

Usûl: İstilahta racih, kaide, müsteshab ve delil manalarına kullanılır. Her birini cümlede örnek verecek olursak;

Racih: Kelamda asl olan manayı hakikidir. Asl racih anlamına.

Kaide: Lâşe'nin zaruret içinde bulunan insan tarafından yeneceği, asl olanın hilafıdır. Asl kaide anlamına.

Müsteshab: Beraet-i zimmet asıldır. Asl müsteshab anlamına.

Delil: Bu meselenin aslı icmadır. Asl delil anlamına.

Mezheplere Göre Fıkıhın Tanımı

Hanifilere göre, kişinin amel yönünden lehine ve aleyhine olan şeri hükümleri bir meleke halinde bilmesi.

Şafiilere göre, Şeri ameli hükümleri yani ibadet, muamelat ve ukubata ait hükümleri tafsili delillerden çıkararak bilmektir.

Fıkıh usûlünün konusu: Şer'i deliller ve şer'i hükümlerdir.

Fıkıh ile Fıkıh usûlu arasındaki fark;

Fıkıh: Mükellefin hukuk düzeniyle ilgili fiilleri ve bu fiillerin hükümlerini ihtiva eder.

Fıkıh Usulü: Şeri hükümleri tafsili delillerden istinbat etmek için gerekli kaideleri öğreten bir ilimdir.

Fıkıh kaideleri ile Usulü fıkıh arasındaki fark;

- ❖ Fıkıh kaideleri; fıkıhın genel prensip ve hükümlerini içerir.
- ❖ Fıkıh usûlü; fakihin uyması gereken kaideleri içerir.

Fıkıh kaidelerine örnek: Alması memnu olan şeyin vermesi dahi memnudur.

Usûl kaidelerine örnek: Hâss lafız, vaz bulunduğu manaya kesin olarak delalet eder. (fitir sadakası; hanifilere göre arpa ve bugdaydan verilebildiği gibi kıymetinden de verilebilir.)

FIKİH USÛLÜ TARİHİ

Efendimiz döneminde: Muaz b. Cebel'in yemene görevli giderken Hz. Peygamber'in neyle amel edeceksin sorusuna Kitap, sünnet, rey ve içtihat diye cevap vermesinde fıkıh usulü terimleri bulunmaktadır.

Sahabe döneminde: Hz. Ali'nin içki içene uyguladığı cezayı iftira atana uygulanan cezayı uygulaması bir içtihatır. Hz. Ömer'in valilerine gönderdiği mektuplarda birçok fetvalar ve içtihatlar vardır.

Tabiün döneminde: Ehli Rey (kıyas, istihsan), Ehli Hadis (kitap sünnet) mektepleri ortaya çıktı.

Müçtehit İmamlar: Haram, vacib, mubah, farz, istilahları ortaya çıktı.

İmam Şaffî'nin **er Risale** adlı eseri ilk usul eseridir.

Fıkıh Usûlü Meslekleri,

Fukaha mesleği: (Hanifi mesleği) Tümevarım esasına dayanmaktadır. (olaylardan hareketle genel kaidelere varılır)

Mütekellimin Mesleği: (Şafiî mesleği) Tümdengelim esasına dayanır. (genel kaidelerden olayların hükümleri çıkarılır)

Siyerin Tanımı: Gidişât; Resûlullah (s.a.s) hayatını, güzel ahlâkını, üstün vasıflarını anlatan ilim dalı; bu hususta yazılmış kitaplara verilen isim.

Siyer-i Nebi Yazarları

Öncüler

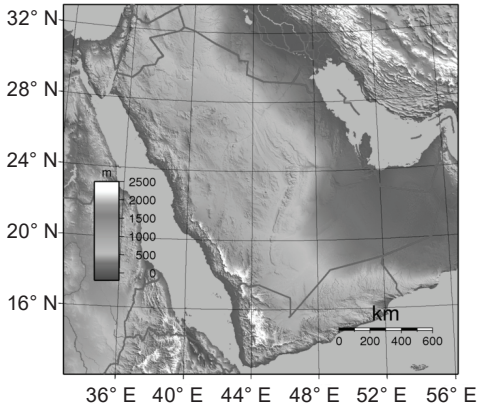
Zübeyr b. Avam, Urve 642-712 ve Zühri 741

Meşhurlar

- ✱ İbn İshâk (ö. 151/768)
- ✱ İbn Kuteybe (ö. 276/889)
- ✱ İbn'ül-Esîr (ö. 630/1233)
- ✱ İbn Kesîr (ö. 774/1373)
- ✱ İmam-ı Zehebî (ö 4 Şubat 1348)
- ✱ Makrîzî (ö. 845/1442)
- ✱ Kastallânî (ö. 923/1517)
- ✱ Şâmî (ö 7 Şubat 1536)
- ✱ Diyarbekri (ö 1582)

Hz. Muhammed'in Peygamber Olarak Gönderildiği Ortam

Coğrafi Durum

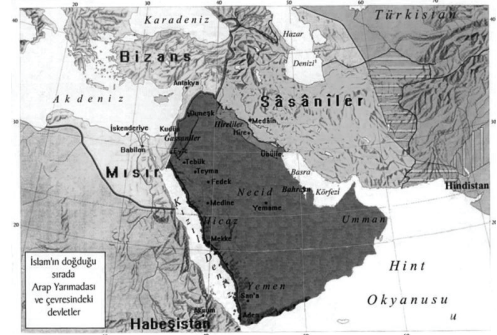
Arabistan'ın coğrafi durumu hakkında bilgi veren İslâm coğrafyacılarından Asmaî (ö. 217/832), sınırlarını tarif ederken yarımada'yı Yemen, Necid, Hicaz ve Tihâme olmak üzere dört bölüme ayırmıştır.

Tihame Ovası: Arabistan'ın Kızıldeniz sahilindeki dar kıyı ovası. Kuzeyde Akabe körfezinden başlayarak güneyde Yemen'de Aden'e kadar hemen hemen kesintisiz biçimde devam eder.

Hicaz: Arabistan yarımadasında Kızıldeniz'in doğu sahili boyunca uzanan ve Haremeyn ile mîkât yerlerini içine alan coğrafi bölge. Önemli şehirleri Mekke, Medine ve Taif.

Necid Platosu: Arabistan'ın merkezî kesimi, ortalama yüksekliği 500-800 m. arasında değişen fakat üzerinde 1000 metreyi aşabilen yükseklikler de bulunan basık bir plato işgal eder.

Siyasi Durum

Nebatiler: Araplar'ın, yazılarını aldıkları ve dinlerinden, dinlerinden etkilendikleri en yakın akrabaları. Filistin güneyi ile akabe körfezi arasında yerleşmiştir. En önemli şehri Petra'dır. Halkı putperestti. Roma 106 yılında Nebati hükümdarlığına son vermiştir. Hz. Peygamber devrinde Medine'de bir Nabat Pazarı (Suku'n- Nabat) nın olduğu bilinmektedir.

Tedmürlüler: M.Ö. I. yüzyıldan itibaren mevcut olduğu anlaşılan Tedmür Krallığı özellikle Nabatî Kral'ın ortadan kalkmasıyla gelişmiştir. Krallığın

TÜRKÇE VE DİL BİLGİSİ

SÖZ DÜZEYİNDE ANLAM

7. ÜNİTE

1. BÖLÜM

Sözcüğün zihinde uyandırdığı izlenime anlam denir.

SÖZCÜKTE ANLAM

Gerçek Anlam

Terim Anlam

Mecaz Anlam

📌 Temel Anlam

📌 Yan Anlam

GERÇEK ANLAM

Sözcüğün zihnimizde uyandırdığı ilk anlam gerçek anlamdır. Sözcüğün gerçek anlamı iki şekilde kullanılabilir: temel anlam ve yan anlam.

a. Temel (İlk) Anlam

Sözcüklerin aklımıza gelen ilk anlamıdır. Başka bir deyişle bir sözcüğün sözlükteki ilk anlamıdır. En eski ve yaygın anlam olarak da bilinir.

- ☑ Sıcaktan, bırakın yürümeyi, konuşacak halimiz bile kalmamıştı. (Havadaki yüksek ısı)
- ☑ Bardaktaki suyu niye döktün? (Boşaltmak)

📌 NOT

Bir sözcüğün tek başına iken taşıdığı anlam ile cümledeki anlamı aynı ise o sözcük temel anlamıyla kullanılmış demektir.

- ☑ Martının kanatları ıslaktı.
- ☑ Kör babasına, uzun yıllar baktı.
- ☑ Gençler sahilde ateş yakmışlar.

b. Yan Anlam

Sözcüklerin temel anlamlarıyla ilgilerini devam ettirerek kazanmış olduğu ikincil anlamlardır.

Bir sözcüğün birden fazla yan anlamı olabilir.

- ☑ Uzun uzun çevresindeki insanlara baktı.

Bu cümlede “bakmak” sözcüğü temel anlamda kullanılmıştır.

- ☑ Her yere baktım fakat onu bulamadım.

Bu cümledeki “bakmak” sözcüğü ise yan anlam değeri kazanarak “aramak” anlamında kullanılmıştır.

- ☑ Çocuğun gözleri artık görmüyordu.

Bu cümledeki “göz” sözcüğü, “görme organı” anlamındaki temel anlamında kullanılmıştır.

- ☑ Dolabın gözlerine tek tek baktı.

Bu cümledeki “göz” sözcüğü ise bölme bölme, sıra sıra oluşu açısından “çekmece” anlamında kullanılmış ve yan anlam kazanmıştır.

📌 NOT

Bir sözcüğün temel anlamı ve yan anlamı gerçek anlam kapsamındadır. Yan anlam temel anlama dayalı olarak ortaya çıkar. Yani yan anlam kazanan sözcüğün her zaman temel anlamla bağlantısı vardır. Bu bağlantı biçim ya da görev bakımından olabilir.

TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor ya da meslek dallarıyla ilgili özel, sınırlı bir anlamı ve kullanımı olan sözcüklere terim denir. Terimler genellikle gerçek anlamda kullanılır. Bir sözcüğün terim anlamı, ait olduğu alanda kullanıldığı an ortaya çıkar.

- ☑ Dünya, Güneş etrafında döner. (astronomi terimi)
- ☑ Bu dairenin alanını hesaplayabilir misin? (geometri terimi)
- ☑ Verilen eylemleri çatısına göre inceleyiniz. (dil bilgisi terimi)

ANLAM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN CÜMLELER

YAKIN ANLAMLI CÜMLELER

Savunduğu düşünce bakımından aynı doğrultuda olan cümlelerdir. Yakın anlamlı cümlelerde konu ve bakış açısı aynıdır.

- ☉ Sanatçının amacı çevresine ayna tutmak değil, aynaya yansıyanları tekrardan biçimlendirmektir.
- ☉ Sanatçı, gözlem gücünden yararlanırken seçtiği ayrıntıları olduğu gibi değil yeniden kurgulayarak anlatır.

ANLAMCA ÇELİŞEN CÜMLELER

Savunulan düşünce bakımından birbirine ters düşen, karşıt yargılar içeren cümlelerdir.

- ☉ Sanatçı içinde bulunduğu toplumun sorunlarını, sıkıntılarını eserinde anlatmalıdır.
- ☉ Ancak toplum gerçeklerinden uzaklaşan sanatçı sanatta yetkinliğe erişebilir.

NEDEN-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi “-den, -diğinden, -diği için, -den dolayı, için, çünkü, ki, diye” sözcük ya da ekleriyle sağlanır.

Neden-sonuç cümlesinin yüklemine “Niçin?” sorusu sorulduğunda cümleden bir cevap alınabiliyorsa cümlede neden-sonuç ilgisi vardır. Böyle cümlelerde genellikle neden önce, sonuç sonra verilir.

- ☉ Derslerine çalışmadığı için sınıfta kaldı.
neden sonuç
- ☉ Gereksiz konuştuğundan komik duruma düştü.
neden sonuç

Neden-sonuç cümleleri aynı zamanda gereğe bildiren cümlelerdir.

AMAÇ-SONUÇ CÜMLELERİ

Bu ilgi “için, -mek üzere, -mek için” ekleri ya da ilgeçleriyle sağlanır.

- ☉ Mutfak giderlerini karşılamak için biraz para ayırdım.
- ☉ Arkadaşını karşılamak üzere gara gitti.

Cümledeki “için” sözcüğü yerine “amaçla” sözcüğü kullanılabiliyorsa o cümle amaç-sonuç cümlesidir; kullanılamıyorsa neden-sonuç cümlesidir.

- ☉ Öğretmen olmak için çok çalışıyor. (amaç-sonuç)
- ☉ Geç kaldığı için sınava giremedi. (neden-sonuç)

NOT

Amaç-sonuç cümlelerinde amaçlanan şeyin gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir. Ancak neden-sonuç cümlelerinde sonuç gerçekleşmiştir.

KOŞUL (ŞART) CÜMLELERİ

Bu ilgi “-se, -erek, -meden, -dikçe, -ince, yalnız, ancak, fakat, ama” ek ya da bağlaçlarıyla sağlanır. Bir durumun gerçekleşmesi için başka bir durum şart koşulur.

- ☉ Güzelliğın on para etmez, bu bendeki aşk olmasa.
- ☉ İnsanlara yardım ederek mutlu olabilirsiniz.
- ☉ Seni çağırmadan yanıma gelme!
- ☉ Konuştukça daha iyi anlaşıyoruz.

PARAGRAF BİLGİSİ

3. BÖLÜM

PARAGRAF

Paragraf; bir düşünceyle ilgili cümleler topluluğu, bir ana düşünceyi açıklayan cümleler kümesi, bir düşünce birimi olarak da tanımlanabilir. İyi ve sağlam kurulmuş her paragraf şu özellikleri taşımaktadır:

- ☉ Paragrafı oluşturan cümleler dil, düşünce ve anlatım özelliği yönüyle birbirine bağlı olmalıdır.
- ☉ Paragrafı oluşturan cümleler belli bir düşünceyi (ana düşünceyi) dile getirmelidir.
- ☉ Paragrafın her cümlesi bir zincirin halkaları gibi dil ve düşünce yönünden birbirine bağlı olmalı; paragrafta, paragrafın konusu ve düşünceyle uyumsuz bir cümle yer almamalıdır.

PARAGRAFTA KONU

Paragrafta üzerinde durulan, hakkında söz söylenen düşünce, olay ya da duruma konu denir.

Bir paragrafın konusunu bulabilmek için yazıda “Ne üzerinde duruluyor?”, “Ne hakkında söz söyleniyor?” sorularına yanıt bulmamız gerekir.

PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE

Ana düşünce, parçada asıl vurgulanmak istenen, konuyla ilgili olarak okuyucuya kavratılmaya çalışılan düşüncedir. Bir başka söyleyişle yazarı yazı yazmaya iten amaçtır.

Ana Düşünce Nasıl Belirlenir?

Parça okunduktan sonra, “Bu parçada yazarın asıl anlatmak istediği nedir?” sorusuna doğru bir cevap alınır ana düşünce belirlenmiş olur.

NOT

Ana düşünce, paragrafın başında olabileceği gibi ortasında ya da sonunda da olabilir. Kimi durumlarda ana düşünce açıkça belirtilmez, bütün paragrafta sindirilir.

PARAGRAFTA YARDIMCI DÜŞÜNCELER

Bir paragrafta konuyu açıklamaya ve ana düşünceyi buldurmaya yarayan cümlelere yardımcı (yan) düşünceler denir.

Her paragrafta bir ana düşünce olmasına rağmen birden çok yardımcı düşünce vardır. Parça eksik ve yanlış anlaşılırsa ana düşünce ile yardımcı düşünceler birbirine karıştırılır. Parçada asıl anlatılmak (vurgulanmak) istenen ana düşünce; okuru ana düşünceye götüren, okura bu konuda kılavuzluk eden düşünceler ise yardımcı düşüncelerdir.

Yardımcı düşünceler paragrafta tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme teknikleriyle dile getirilebilir. Bütün bunlar ana düşünceyi ortaya koymak amacıyla yöneliktir.

Yardımcı Düşüncelerin Belirlenmesi

Ana düşünceyi kavramanın ikinci aşaması yardımcı düşünceleri belirlemektir. Bunun için “Yazar konunun açıklamasını yaparken hangi ayrıntılardan yararlanıyor?” sorusuna cevap bulmak gerekir. Bu soruya verilen karşılıklar yardımcı düşünceleri verir.

PARAGRAFIN YAPISI

Paragraf, biçimsel yönden cümleler topluluğudur. Paragrafı oluşturan cümleler anlam ve

YAZIM KURALLARI

4. BÖLÜM

EKLERİN VE BAĞLAÇLARIN YAZIMI

-KEN EKİNİN YAZIMI

Büyük ünlü uyumuna uymayan bu ekın aslı "iken"dir. Getirildiği sözcüğün son sesi ne olursa olsun ince yazılır:

☉ okur-ken, yazar-ken, gelir-ken, söyler-ken...

İstenildiği takdirde "iken" olarak ayrı da yazılabilir:

☉ okur iken, yazar iken, gelir iken, söyler iken...

NOT

İken ünlüyle biten kelimelere ek olarak getirildiğinde başındaki "i" ünlüsü düşer ve araya "y" ünsüzü girer:

☉ okuld~~ay~~-ken (okulda iken)

☉ yold~~ay~~ -ken (yolda iken)

"Kİ"İNİN YAZIMI

Türkçede kullanılan üç farklı "ki" vardır.

Sıfat yapan "-ki":

Eklendiği sözcüğe bitişik yazılır. Eklendiği sözcüğe aitlik anlamı katar. Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. Ek halindedir.

☉ Alt satırdaki cümleler oldukça güzel.

☉ Evdeki çiçekleri sulamalısn.

İlgi zamiri olan "-ki":

Ek halindedir. Sözcüğe bitişik yazılır. Daima bir ismin yerini tutar ve cümleden çıkarılırsa anlam bozulur.

☉ Benim kalemim bozuk, seninki sağlam. (senin kalemin)

☉ Sınıftakiler beni beklesinler. (öğrenciler)

Bağlaç olan "ki"

Sözcük gruplarını ya da cümleleri anlam ilişkisiyle birbirine bağlayan "ki" bağlacı her zaman ayrı yazılır. Cümleden çıkarıldığında cümlelerin anlamı bozulmaz. Yüklemden ve çekimli fiillerden sonra gelen "ki"ler daima bağlaçtır.

☉ Türk dili dillerin en zenginlerindedir, yeter ki bu dil şuurla işlensin.

☉ Hava o kadar güzel ki kendimi sokağa attım.

NOT

Dilimizde bazı sözcüklerde kullanılan "ki"ler sözcükle kalıplaşmış olduğundan sözcükten ayrı yazılmaz. (sanki, oysaki, belki, meğerki, hâlbuki, çünkü, mademki)

☉ Kim bilir belki yarın belki yarından da yakın.

☉ Oysaki adam hiç katil birine benzemiyordu.

Kişi ve işaret zamirlerinden sonra gelen "ki" de bağlaç olup ayrı yazılır:

☉ Bizler ki o Fatih'in evlatlarıyız.

☉ Vaziyet o ki bu iş olmayacak.

"ki" bağlacı şüphe ve pekiştirme göreviyle de kullanılabilir:

☉ Çağırırsam, benimle gelir mi ki?

NOT

"ki"den sonra "-ler" ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşuyorsa "ki" bitişik yazılır ve ektir. Eğer "ki"den sonra "-ler" ekini getirdiğimizde anlamlı bir sözcük oluşmuyorsa "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılır.

☉ Bu bahçedeki (bahçedekiler) ağaçlar ne zaman meyve verecek. (ek)

☉ Neşeli olun ki (olunkiler) genç kalasınız. (bağlaç)

NOKTA (.)

Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna konur:

- ☉ Kapının eşiğinde biraz durarak etrafı dinledim.
- ☉ Türkiye, sorunlar içinde debelenip duruyor.

NOT

Cümle tırnak ya da parantez içine alınmış ifadelerle bitiyorsa bu durumda nokta, tırnak ya da parantez işaretinden sonra konur.

- ☉ Dil bilgisinin bölümlerinden biri de sentakstir (cümle bilgisi).
- ☉ Kemal Tahir'in senaryolarından bazıları film haline de getirildi (Haremde Dört Kadın, Yarın Bizimdir, Namusum İçin).

Kısaltmaların sonuna nokta konur:

- ☉ Dr. (doktor); bkz. (bakınız); Alb. (Albay)
- ☉ Prof. (profesör); vb. (ve benzerleri); sf. (sıfat)

NOT

Büyük harf kullanılarak yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmamaktadır:

- ☉ TDK (Türk Dil Kurumu)
- ☉ ABD (Amerika Birleşik Devletleri)

Ancak gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmaları bu kuralın dışındadır.

Sayıardan sonra sıra bildirmek amacıyla nokta kullanılır:

- ☉ Yazarın son çıkardığı romanı 5. baskısını tamamladı.
- ☉ Evliliklerinin 2. yıl dönümünü hep beraber kutladık.

NOT

Burada kullanılan nokta "-inci" takısı yerine geçmektedir. Bu yüzden noktadan sonra tekrar "-inci" takısını yazmak yazım yanlışına neden olur.

- ☉ Sınıfta 2.inci sırada oturuyor. (yanlış)
- ☉ Sınıfta 2.'inci sırada oturuyor. (yanlış)

NOT

Cadde, sokak ve ev numaralarından sonra nokta işareti mutlaka kullanılmalıdır. Nokta kullanılmadığı takdirde aşağıdaki örneklerde olduğu gibi dört tane cadde, yetmiş iki tane sokak anlamı çıkabilir.

- ☉ 4 cadde (Yanlış)
- ☉ 4. cadde (Doğru)
- ☉ 72 Sokak (Yanlış)
- ☉ 72. Sokak (Doğru)

Tarihlerin yazılışında saat, gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta kullanılır:

- ☉ Tören saat 13.00'te başladı.
- ☉ Bu kitap 31.01.2019 tarihinde baskıya hazır hale gelecek.

NOT

Tarihlerde ay adları yazı ile yazılırsa ay adlarından önce veya sonra nokta kullanılmaz:

- ☉ 1 Kasım 1922'de TBMM tarafından saltanat kaldırılmıştır.
- ☉ Atatürk, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak başlatmıştır.

ANLATIM BOZUKLUKLARI

6. BÖLÜM

Anlatım bozuklukları değişik nedenlerden kaynaklanabilir. Bu tür yanlışlıkları şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Sözcüklerin Birbirleriyle Karıştırılması
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması
- ☉ Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
- ☉ Gereksiz Sözcük Kullanımı
- ☉ Sözcüklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Mantık ve Sıralama Hataları
- ☉ Deyim ve Atasözü Yanlışları
- ☉ Anlam Belirsizliği

YAPI İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

- ☉ Gereksiz Ek Kullanımı
- ☉ Tamlama Yanlışlıkları
- ☉ Eklerin Yanlış Yerde Kullanılması
- ☉ Noktalama İşaretlerinin Yerde Kullanılmaması
- ☉ Yükleme Eksikliği
- ☉ Özne Eksikliği
- ☉ Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
- ☉ Nesne Eksikliği
- ☉ Dolaylı Tümlenme Eksikliği
- ☉ Zarf Tümlenme Eksikliği
- ☉ Ek Fiil Eksikliği
- ☉ Zamirlerin Belirsizliği

Duruluk

Bir cümlede gereksiz sözcük ve eklerin kullanılmamasıdır. Duruluk, iletilmek istenen düşüncenin doğrudan doğruya aktarılmasını gerektirir. Duru anlatıma sahip bir cümleden herhangi bir sözcüğün çıkarılması anlamı bozar.

- ☉ Problemi çözebilecek alternatif seçenekler sunuldu. (Y)
- ☉ Problemi çözebilecek seçenekler sunuldu. (D)

Açıklık

Bir cümlenin anlatılmak istenen düşünceyi, tereddüt ve karışıklığa meydan vermeyecek şekilde tam olarak dile getirmesidir.

- ☉ Her sınıfta kalan öğrenci başarısız öğrenci değildir. (Y)
- ☉ Sınıfta kalan her öğrenci başarısız öğrenci değildir. (D)

ANLAM İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

SÖZCÜKLERİN BİRBİRLERİYLE KARIŞTIRILMASI

Türkçede bazı sözcükler ses yönünden birbirine benzemekte, birbirini çağrıştırmaktadır. Anlamları ayrı olan bu sözcükler ya aynı kökten çıkmışlardır ya da anlam alanları ayrıdır. Birbirlerini andıran bu sözcüklerin çoğu kez aynı anlama geldiği sanılır. Bu gibi sözcükler arasındaki anlam ayrılığına dikkat etmemek, anlatım bozukluğuna yol açar.

- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özel bir durum değildir. (Y)
- ☉ Başarısızlık yalnızca bu öğrencilere özü bir durum değildir. (D)

SÖZCÜK TÜRLERİ

7. BÖLÜM

ADLAR (İSİMLER)

Canlı ve cansız, görünen ve görünmeyen varlıkları, kavramları simgeleyen sözcüklere ad (isim) denir. Adları çeşitli gruplar halinde inceleyebiliriz:

Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar

a. Cins Adlar: Aynı türden olan, benzeri bulunan varlıkları karşılayan adlardır.

⊙ elma, kalem, çocuk, masa, ağaç...

b. Özel Adlar: Tek olan, benzeri bulunmayan varlıkları karşılayan adlardır. Özel ad kapsamına giren sözcükler aşağıdaki tabloda sınıflandırılmıştır.

Yer adları	İstanbul, Kütahya, Van...
Kişi adları	Ahmet, Selin, Hasan...
Ülke adları	Danimarka, İran, Suriye...
Kitap, dergi, gazete adları	Yaban, Simyacı, Türk Dili...
Kurum, kuruluş adları	Maliye Bakanlığı, İstanbul Valiliği, Atatürk İlkokulu...
Dil adları	Türkçe, Farsça, İngilizce...
Din, mezhep adları	İslamiyet, Mecusilik, Hristiyanlık...
Hayvanlara verilen adlar	Boncuk, Tekir, Pamuk...

Varlıkların Sayısına Göre Adlar

a. Tekil Adlar: Sayıca tek bir varlığı karşılayan adlardır.

⊙ Kalem, yol, ev, dede, roman....

b. Çoğul Adlar: Sayıca birden çok varlığı karşılayan adlardır. Adlara "-ler/lar" eki getirilerek yapılır:

⊙ Kalemler, yollar, evler, dedeler, romanlar...

c. Topluluk Adları: Çoğul eki almadan birçok varlığı karşılayan adlardır.

⊙ Toplum, halk, millet, ordu, bölük, sürü...

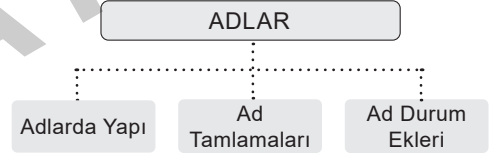
Varlıkların Oluşumuna Göre Adlar

a. Somut Adlar: Duyu organlarıyla algılanabilen varlıkları karşılayan adlardır.

⊙ Gazete, mavi, soğuk, ses, hava, rüzgâr...

b. Soyut Adlar: Duyu organlarıyla algılanamayan, akıl ve duygu yoluyla idrak edilen varlıkları ya da kavramları karşılayan adlardır.

⊙ Sevgi, nefret, rüya, umut, melek, kin...

ADLARDA YAPI

1. Basit Adlar: Herhangi bir yapım eki almamış adlardır. Bir adın çekim eki alması, onun basit olmasını engellemez. Çekim ekleri diğer sözcüklerin de yapısını etkilemez.

⊙ Ayak, tavuk, ağaç, elma, çocuk, yollar, duvardan, insanda, kedilere...

2. Türemiş Adlar: Bir yapım eki yardımıyla bir ad veya eylem kökünden türetilen yeni adlara türemiş ad denir.

⊙ Işıklı, gözlük, kokusuz, başlık, kocaman, yolcu... (addan türeyen adlar)

⊙ Yazıcı, durak, istek, yürüyüş, bakım, alıntı, kazı... (eylemden türeyen adlar)

SESLERİN SINIFLANDIRILMASI

Bir dilde bulunan sesler, o dilin ses dağarcığını oluşturur. Türkçenin ses dağarcığını da 29 ses oluşturur. Bu sesler, “ünlüler” ve “ünsüzler” olmak üzere ikiye ayrılır.

ÜNLÜLER

Ağzın açık durumunda (yani ses yolu açıkken), hiçbir engelle karşılaşmadan çıkan seslerdir. Tek başlarına ve uzun ünlü gibi (iki ünlü değerinde) telâffuz edilir. Türkçede 8 tane ünlü vardır. Bu ünlülerin ses özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	Düz		Yuvarlak	
	Geniş	Dar	Geniş	Dar
Kalın	a	ı	o	u
İnce	e	i	ö	ü

Ünlülerin kullanımıyla ilgili bazı kurallar:

- ☉ Türkçede iki ünlü yan yana bulunmaz. İki ünlünün yan yana olduğu kelimeler kesinlikle Türkçe değildir.
- ☉ saat, kanaat, şecaat, maarif, aile, kaide, mail, miat, dair, Siirt, fiil...
- ☉ Kökeni Türkçe olan kelimelerde uzun ünlü yoktur. Uzun ünlü, Arapça ve Farsçadan dilimize yerleşmiştir.
- ☉ şâir, numûne, îman (şa:ir, numu:ne, i:man)

ÜNLÜLERLE İLGİLİ SES UYUMLARI

Ünlülerin düzlük-yuvarlaklık, kalınlık-incelik ve darlık-genişlik özellikleri iki ses uyumunda karşımıza çıkar.

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU

- ☉ Kalınlık-incelik uyumu da denir.
- ☉ Bu kurala göre Türkçe bir kelimenin ünlülerinin tamamı ya kalın ya da ince olmalıdır.
- ☉ sevmek, ince, denizden, kelebekler, göstermelik...
- ☉ satılık, kalın, oyun, uçurtma, aşağı, sorular...

Büyük Ünlü Uyumunu Bozan Ekler

-yor (şimdiki zaman eki): geliyor, biliyor, istiyor, gizliyor...

-ken (zarf-fiil eki): alırken, koşarken, bakarken...

-leyin (isimden zarf yapan ek): sabahleyin, akşamleyin...

-(i)mtırak (sıfattan sıfat yapan ek): yeşilimtırak, mavimtırak, ekşimtırak...

-ki (ilgi zamiri ve sıfat yapan ek): onunki, yuvarıdaki, akşamki...

-daş (isimden isim yapan ek): meslektaş, ülküdaş...

-gil (aile bildirir): halamgil, dayımgil, baklagiller...

NOT

Bu eklerle yapılan bütün kelimeler büyük ünlü uyumuna aykırıdır denemez. Öyleyse bu eklerin ünlülerinin her zaman aynı özellikte (kalın veya ince) olduğunu, bu yüzden bazı kelimelerde uyuma girmediklerini söyleyebiliriz:

- ☉ gelirken, sarımtırak, seninki, arkadaş, eniştemgil...

Bir duyguyu, düşüncüyü, isteği, haberi, durumu, olayı ifade etmek için kurulan ve kendi içinde anlam ve yargı bütünlüğü olan sözcüğe veya söz dizisine cümle denir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

YÜKLEM

İş, kılış, oluş, hareket, durum bildiren; haber veren; cümleyi bir yargıya bağlayan çekimli ögedir.

- ☉ Birkaç gün sonra İstanbul'a gidecek.
- ☉ Şehri bu hâle getiren çevre kirliliğidir.
- ☉ Bu sabah gökyüzü masmaviydi.

Yüklemin Özellikleri

Cümlenin temel ögesidir. Cümle, yargı bildiren bir söz grubu, yüklem de yargıyı üstlenen öge olduğuna göre yüklemsiz bir cümle olamaz.

Yüklem çekimli bir ad ya da eylemden oluşabilir.

- ☉ Bir ipte iki cambaz oynamaz.
- ☉ Pervin benden daha güzeldir.

Yüklem, tek kelimedenden oluşabildiği gibi kelime grubundan da oluşabilir.

- ☉ Yaşlılara saygı, toplumun geçmişine olan saygısını gösterir.
- ☉ Kapının önünde oturan yaşlı adam babamın eski şoförüydü.

Çekimli bir isim ya da fiil tek başınayken bile yüklem olabilir.

- ☉ Öğretmenim.
- ☉ Okuduk.
- ☉ Maviydi.

Bir cümlede birden fazla yüklem olabilir.

- ☉ “Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı;
Bir dakika araba yerinde durakladı.”
- ☉ “Yol onun, varlık onun,
Gerisi hep angarya.”

Yüklemi söylenmeyen cümlelere eksiltili (kesik) cümle denir. Yüklem söylenmemiş olması cümlenin anlamında eksiklik meydana getirmez. Dinleyici ya da okuyucu cümlenin söylenmemiş kısmını ya kendisi tamamlar ya da bu kısım zaten bilinmektedir.

- ☉ Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan... (alır)
- ☉ Az veren candan, çok veren maldan... (verir)

Bazı eksiltili cümleler, önceki cümlenin yardımıyla tamamlanır.

- ☉ Buralarda hiç yol yoktur. Hatta keçi yolu bile... (yoktur)
- ☉ – Nerede çalışıyorsun?
– Türk Dil Kurumunda. (çalışıyorum)

ÖZNE

Yüklemde bildirilen işi, oluşu, hareketi, durumu, kılışı yerine getiren; hakkında bilgi ve haber verilen ögedir. Yani yapanı veya olanı karşılayan unsurdur.

- ☉ Ben bu mahalleden taşındım.
- ☉ Koca bir ağaç devrildi.

Öznenin Özellikleri

Özne, yüklem sorulan “Ne?, Kim?” sorularının cevabıdır.

- ☉ Kimsesiz çocuklar yine yolculuğa başladı.
Kim başladı?
- ☉ Kitaplar raflara özensizce dizilmişti.
Ne dizilmişti? / Dizilen ne?

SÖZCÜKTE YAPI

KÖK

Bir sözcüğün, anlamlı en küçük parçasına kök denir. Türkçe sözcüklerin, bilhassa fiillerin kökleri genellikle tek hecedir. Kökler yapı ve kullanım özellikleri bakımından iki farklı türde oluşmuştur. Bunlar ad ve eylem kökleridir.

AD KÖKLERİ

Tabiatta gördüğümüz, tanıdığımız, varlığından haberdar olduğumuz maddî ve manevî bütün varlıklar birer sözcük ile adlandırılmıştır. Bir varlığı belirten tüm sözcüklere ad, bu adların köklerine de “ad kökü” denir. Eylem kökü dışındaki tüm sözcük kökleri (sıfat, zamir, edat, bağlaç, yansıma, ünlem) ad kökü olarak kabul edilir.

☉ Ev, kitap, hayal, ağaç, iş, yağmur, ateş, insan, sabır, rüya, kötü, eski, sarı, güm, pat ...

EYLEM KÖKLERİ

İş, oluş, kılış ya da hareket bildiren sözcüklerin (fiillerin) ek almamış biçimine eylem kökü denir. Eylemler, kök itibarıyla hareket belirten sözlerdir. Eylem kökleri yazıda gösterilirken kök sonuna “-mek” mastarını temsil eden “-” işareti konulur.

☉ Bak- (bakmak), sus- (susmak), tat- (tatmak), düş- (düşmek), söyle- (söylemek), gez- (gezmek) ...

EK

Sözcüğün yapısına sonradan katılan, tek başına anlamı olmayan, sözcüğe eklendiğinde ona çeşitli anlamlar ve görevler kazandıran unsurlara ek denir. Eklerin başlıca özellikleri ve görevleri şunlardır:

- ☉ Sözcüğün görevli parçacıklarıdır.
- ☉ Tek başına kullanılmaz ve bir anlam taşımaz.

- ☉ Çoğu tek hecedir (Bazıları iki ekin birleşmesiyle oluşmuştur).
- ☉ Köke uyan unsurlar olduğundan, kökteki ünlünün düzlük, yuvarlaklık, incelik ve kalınlığına göre farklı biçimlere girerler. “Etili, tatlı, süslü, toplu” örneklerindeki “-li” eki gibi.
- ☉ Gördükleri vazife itibarıyla yapım ve çekim eki olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

YAPIM EKLERİ

Yapım ekleri, sözcük kök ve gövdelerine gelecek dilin anlam alanını genişleten, onu zenginleştiren, yeni sözcüklerin türetilmesine yarayan eklerdir. Türetme, dilin kanunlarına göre gerçekleştirilir. Yapım eklerinin türetme dışında sözcüğe kattığı bazı anlam incelikleri olduğu için her ek, aynı türden bütün sözcüklere getirilemez. Yapım eklerinin dört farklı işlevi vardır.

a. Addan Ad Türeten Ekler

Ad görevinde kullanılan bir sözcüğe eklenerek farklı anlamlar taşıyan yeni adları türetmeye yarayan eklerdir.

☉ Kalemlik, ormanlık, kıymetli, gizli, tutarsız, kimsesiz, yolcu, sütçü, yalancı, adacık, Türkçe, sertçe, oyuncak, yavrucak, arkadaş, vatandaş, otçul, insancıl, sayısal, anıtsal, kötümser, yerel, kültürel, Türkmen, kocaman, gürültü, zırlı, güncel, kılcal...

b. Addan Eylem Türeten Ekler

Ad kök ve gövdelerine eklenerek onlardan iş veya hareket adı yapan eklerdir. Bu ekleri alan sözcükler çekime hazır eylem haline gelir.

☉ başla-, azal-, çoğal-, düzel-, sivil-, alça(k)l-, yaşa-, türe-, kana-, gecik-, acık-, gözük-, birik-, fıskır-, haykır, duyumsa-, susa-, taşla-, gürleş-, irileş-, yüzleş-, ağar-, kar(a)ar-, morar-, yeş(il)er...

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

8. ÜNİTE

BAŞLANGIÇ

Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü belirleyen bu Anayasa, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, ölümsüz önder ve eşsiz kahraman Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı ve onun inkılap ve ilkeleri doğrultusunda;

Dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip şerefli **bir üyesi** olarak, Türkiye Cumhuriyetinin ebedi varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yanında;

Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı;

Kuvvetler ayrımının, Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli Devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir işbölümü ve işbirliği olduğu ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;

Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı;

Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;

Topluca Türk vatandaşlarının milli gurur ve iftiharlarda, milli sevinç ve kederlerde, milli varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve “Yurtta sulh, cihanda sulh” arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları bulunduğu;

FİKİR, İNANÇ VE KARARIYLA anlaşılacak, sözüne ve ruhuna bu yönde saygı ve mutlak sadakatle yorumlanıp uygulanmak üzere.

TÜRK MİLLETİ TARAFINDAN, demokrasiye aşık Türk evlatlarının vatan ve millet sevgisine emanet ve tevdi olunur.

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

Madde -1:	Devletin şekli
Madde -2:	Cumhuriyetin nitelikleri
Madde -3:	Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti
Madde -4:	Değiştirilemeyecek hükümler
Madde -5:	Devletin temel amaç ve görevleri
Madde -6:	Egemenlik
Madde -7:	Yasama yetkisi
Madde -8:	Yürütme yetkisi ve görevi
Madde -9:	Yargı yetkisi
Madde-10:	Kanun önünde eşitlik
Madde-11:	Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

I. Devletin şekli: –Madde 1

Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri: –Madde 2

Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı,

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNU

9. ÜNİTE

KISIM - I Genel Hükümler

BÖLÜM: 1

Kapsam, Amaç, Temel İlkeler, İstihdam Şekilleri

Kapsam: –Madde 1

Bu Kanun, Genel ve Katma Bütçeli Kurumlar, İl Özel İdareleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Belediyelerin kurdukları birlikler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, kanunlarla kurulan fonlarda, kefalet sandıklarında veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinde çalışan memurlar hakkında uygulanır.

Sözleşmeli ve geçici personel hakkında bu Kanunda belirtilen özel hükümler uygulanır.

Anayasa Mahkemesi üye ve yedek üyeleri ile raportörleri; hakimlik ve savcılık mesleklerinde veya bu mesleklerden sayılan görevlerde bulunanlar, Danıştay ve Sayıştay meslek mensupları ve Sayıştay savcı ve yardımcıları, Üniversitelerin, İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinin, Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin, Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin, Türkiye ve Orta - Doğu Amme İdaresi Enstitüsünün öğretim üye ve yardımcıları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeleri, Genelkurmay Mehtaran Bölüğü Sanatkarları, Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi ve Belediye Opera ve tiyatroları ile şehir ve belediye konservatuvar ve orkestralarının sanatkar memurları, uzman memurları, uygulatıcı uzman memurları ve stajyerleri; Spor-Toto Teşkilatında çalışan personel; subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile Emniyet Teşkilatı mensupları özel kanunları hükümlerine tabidir.

Amaç: –Madde 2

Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler.

Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulur.

Temel ilkeler: –Madde 3

Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır:

Sınıflandırma:

A) Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan Devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Kariyer:

B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanını sağlamaktır.

Liyakat:

C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkanlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Örnek Soru Tarzı

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre "Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır" ifadesi hangi temel ilkenin açıklamasıdır?

- A) Sınıflandırma B) Kariyer C) Derece
D) Kademe E) Liyakat

Cevap B

633 SAYILI SOSYAL HİZMETLER ALANINDA BAZI DÜZENLEMELER HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

10. ÜNİTE

Birinci Bölüm Amaç, Kapsam ve Görevler

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Görevler: –Madde 2

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

İKİNCİ BÖLÜM Bakanlık Teşkilatı

Teşkilat: –Madde 3

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Bakan: –Madde 4

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları:
–Madde 5

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Hizmet Birimleri

Hizmet birimleri: –Madde 6

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü:
–Madde 7

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü:
–Madde 8

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

980/992

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü:
–Madde 9

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü: –Madde 10

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü:
–Madde 11

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Denetim Hizmetleri Başkanlığı: –Madde 12

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Strateji Geliştirme Başkanlığı: –Madde 13

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı:
–Madde 14

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı:
–Madde 14

(Ek: 11/10/2011-KHK-662/3 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı:
–Madde 14

(Ek: 11/10/2011-KHK-662/3 md.; Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Hukuk Müşavirliği: –Madde 15

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı: –Madde 16

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Personel Dairesi Başkanlığı: –Madde 17

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı:
–Madde 18

(Mülga: 2/7/2018-KHK-703/3 md.)

Amaç: –Madde 1

(Değişik: 2/1/2003-4778/23 md.)

Bu Kanunun amacı, Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma haklarının kullanılma biçimini düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(Değişik: 2/1/2003-4778/24 md.)

Bu Kanun, Türk vatandaşları ve Türkiye'de ikamet eden yabancılar tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi ile idarî makamlara yapılan dilek ve şikâyetler hakkındaki başvuruları kapsar.

Dilekçe hakkı: –Madde 3

Türk vatandaşları kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptirler.

(Ek: 2/1/2003-4778/25 md.)Türkiye'de ikamet eden yabancılar karşılıklılık esaslı gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

Örnek Soru Tarzı

“Türkiye’de ikamet eden yabancılar esaslı gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler”

3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanuna göre yukarıdaki ifadede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Eşitlik	B) Karşılıklılık
C) Adalet	D) Kanunilik
E) Anlaşmalar	

Cevap B

Dilekçede bulunması zorunlu şartlar:
–Madde 4

(Değişik: 2/1/2003-4778/26 md.)

Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerde, dilekçe sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekir.

Gönderilen makamda hata: –Madde 5

Dilekçe, konusuyla ilgili olmayan bir idari makama verilmesi durumunda, bu makam tarafından yetkili idari makama gönderilir ve ayrıca dilekçe sahibine de bilgi verilir.

İncelenemeyecek dilekçeler: –Madde 6

Türkiye Büyük Millet Meclisine veya yetkili makamlara verilen veya gönderilen dilekçelerden;

- Belli bir konuyu ihtiva etmeyenler,
- Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olanlar,
- 4 üncü maddede gösterilen şartlardan herhangi birini taşımayanlar,

İncelenemezler.

Dilekçenin incelenmesi ve sonucunun bildirilmesi: –Madde 7

(Değişik: 2/1/2003-4778/27 md.)

Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendileri ve kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara yaptıkları başvuruların sonucu veya yapılmakta olan işlemin safahatı hakkında dilekçe sahiplerine **en geç otuz gün** içinde gerekçeli olarak cevap verilir. İşlem safahatının duyurulması halinde alınan sonuç ayrıca bildirilir.

4982 SAYILI BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

12. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanır.

1.11.1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Tanımlar: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a) Kurum ve kuruluş: Bu Kanunun 2 nci maddesinde geçen ve kapsama dahil olan bilgi edinme başvurusu yapılacak bütün makam ve mercileri,

b) Başvuru sahibi: Bu Kanun kapsamında bilgi edinme hakkını kullanarak kurum ve kuruluşlara başvuran gerçek ve tüzel kişileri,

c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,

e) Bilgi veya belgeye erişim: İstenen bilgi veya belgenin niteliğine göre, kurum ve kuruluşlarca, başvuru sahibine söz konusu bilgi veya belgenin bir kopyasının verilmesini, kopya verilmesinin mümkün olmadığı hâllerde, başvuru sahibinin bilgi veya belgenin aslını inceleyerek not almasına veya içeriğini görmesine veya işitmesine izin verilmesini,

f) Kurul: Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunu,

ifade eder.

Örnek Soru Tarzı

- I. Tarafsızlık
- II. Eşitlik
- III. Açıklık
- IV. Tarafgirlik

Yukarıdakilerden hangisi 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun amaçlarından değildir?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

Cevap B

İKİNCİ BÖLÜM

Bilgi Edinme Hakkı ve Bilgi Verme Yükümlülüğü

Bilgi edinme hakkı: –Madde 4

Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.

Türkiye’de ikamet eden yabancılar ile Türkiye’de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır.

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun,Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir.

Disiplin hükümleri saklıdır.

(Ek: 2/1/2003-4778/33 md.) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuşturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

İzin vermeye yetkili merciler:

–Madde 3

Soruşturma izni yetkisi

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) **(Değişik:6/12/2019-7196/51 md.)** İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kaymakamlar hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilatlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşlar ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idari amiri,

e) **(Değişik:6/12/2019-7196/51 md.)** (b) ve (c) bentlerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla Cumhurbaşkanı kararıyla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanı veya ilgili bakan

f) Türkiye Büyük Millet Meclisinde görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcıları hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

g) **(Değişik: 2/7/2018-KHK-703/196 md.)** Cumhurbaşkanlığında görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı hakkında Cumhurbaşkanı,

h) Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

i) İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,

j) Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali,

Yokluklarında ise vekilleri tarafından bizzat kullanılır.

6245 SAYILI HARCIRAH KANUNU

14.
ÜNİTE

KISIM I Umumi Hükümler

Kanunun şümulü: –Madde 1

a) Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) (Değişik: 25/6/1958-7145/1 md.) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türk Havayolları Anonim Ortaklığı hariç);

c) Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah bu kanun hükümlerine tabidir.

Reisicumhurun seyahat masrafları:

–Madde 2

Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatleri dolayısıyla vakı bilcümle masrafları bu kanun hükümlerine tabi tutulmaksızın ödenir.

Tarifler: –Madde 3

Bu Kanunda geçen;

a. Harcırah: Bu Kanuna göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafından birini, birkaçını veya tamamını;

b. Kurum: 1 nci maddede sayılan daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

c. Memur: Personel kanunları hükümlerine göre aylık alan kimseleri (Yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel hariç);

d. Hizmetli: Personel kanunlarına göre yardımcı hizmetler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan tarım ve orman işçilerini ve iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseleri;

e. Aile fertleri: Memur ve hizmetlinin, harcırah verilmesini gerektiren olay sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile bakmakla yükümlü olduğu usul ve furuu ve erkek ve kız kardeşlerini;

f. Bagaj: Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup, resmi vazife için kullanılabilecek eşya ile yolcunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan şahsi eşyasından mutaat surette taşınması mümkün olanları;

g. Memuriyet mahalli: (Değişik: 10/9/2014-6552/89 md.) Memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü, büyükşehir belediyelerinin olduğu illerde ise il mülki sınırları içinde kalmak kaydıyla memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgâhının bulunduğu ilçe belediye sınırları içinde kalan ve yerleşim özellikleri bakımından bütünlük arz eden yerler ile belediye sınırları dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu yerlerin devamı niteliğindeki mahaller ve kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerleri;

h. Başka yer: Yukarıda (g) fıkrasında yazılı memuriyet mahalli dışındaki yerleri;

İfade eder.

Harcırah verilecek kimseler: –Madde 4

Bu Kanunda belirtilen hallerde;

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

15. ÜNİTE

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Uygulama İlkeleri

Amaç: –Madde 1

Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) (Değişik: 1/6/2007-5680/1 md.) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (Değişik: 12/6/2002-4761/10 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) (Değişik: 13/2/2011-6111/176 md.) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketler (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

1. Örnek Soru

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre Kapsam bakımından;

- I. Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.
- II. Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.
- III. Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

Belirtilen idarelerin hangilerinin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I-II E) I-II-III

Cevap E

5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

16. ÜNİTE

BİRİNCİ KİTAP Genel Hükümler

BİRİNCİ KISIM Temel İlkeler, Tanımlar ve Uygulama Alanı

BİRİNCİ BÖLÜM Temel İlkeler ve Tanımlar

Ceza Kanununun amacı: –Madde 1

(1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

Suçta ve cezada kanunîlik ilkesi: –Madde 2

(1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi: –Madde 3

(1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenir.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

Kanunun bağlayıcılığı: –Madde 4

(1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.

(2) (Mülga : 29/6/2005 – 5377/1 md.)

Özel kanunlarla ilişki: –Madde 5

(1) Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.

Tanımlar: –Madde 6

(1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

a) Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,

b) Çocuk deyiminden; henüz **onsekiz yaşını** doldurmamış kişi,

c) Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,

d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler, adli ve idari mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,

e) Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından **bir saat** sonra başlayan ve doğmasından **bir saat** evvele kadar devam eden zaman süresi,

f) Silah deyiminden;

1. Ateşli silahlar,

2. Patlayıcı maddeler,

5442 SAYILI İL İDARESİ KANUNU

17. ÜNİTE

BÖLÜM: I

Mülki İdare Bölümlerinin Kuruluşları:

–Madde 1

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

–Madde 2

İl, ilçe ve bucak kurulması, kaldırılması, adlarının, bağlılıklarının, merkez ve sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi aşağıda gösterilen şekilde yapılır:

A) İl ve ilçe kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi, bir ilçenin başka bir il'e bağlanması kanun ile;

B) Bucak kurulması, kaldırılması, merkezinin belirtilmesi, il ilçe ve bucak sınırlarının ve bucak adlarının değiştirilmesi bir köyün veya kasabanın veya bucağın başka bir il ve ilçeye bağlanması, mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi Cumhurbaşkanına onayı ile;

C) Yeniden köy kurulması veya yerinin değiştirilmesi Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının mütalaası alınmak suretiyle;

Ç) Köy ve kasabaların aynı ilçe içinde bir bucaktan başka bir bucağa bağlanması, köy adlarının değiştirilmesi, köylerin birleştirilmesi ve ayrılması, bir köy, mahalle veya semtin o köyden ayrılıp başka bir köy ile birleştirilmesi İçişleri Bakanlığının tasvibiyle yapılır.

D) (Değişik: 11/5/1959-7267/1 md.) Kaza kurulmasında ve kaldırılmasında, bir kazanın başka bir vilayete bağlanmasında ve merkezinin belirtilmesinde, sınırlarının değiştirilmesinde ve (B, C, Ç) fıkralarında yazılı hallerde ilgili vilayetler

idare heyetleriyle umumi meclislerinin mütalaları alınır.

(Mülga cümle: 2/3/2014-6529/16 md.)

E) İllere, ilçelere, bucaklara, merkez yapılan şehir, kasaba veya köyün adı verilir. Şu kadar ki, bunların coğrafi veya tarihi bir sanı varsa o da isim olarak verilebilir.

Örnek Soru Tarzı

5442 Sayılı İl İdare Kanununa göre mühim mevki ve tabii arazi adlarının değiştirilmesi aşağıdakilerden hangisi ile yapılır?

- A) Kanun
- B) Cumhurbaşkanına onayı
- C) İçişleri Bakanlığının tasvibi
- D) Hazine ve Maliye Bakanlığının tasvibi
- E) İl Encümen Kararı

Cevap B

BÖLÜM: II İl İdareleri

–Madde 3

(Değişik: 12/5/1964-469/1 md.)

İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilatı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

–Madde 4

İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur. Bu teşkilatın her birinin başında bulunanlar il idare şube başkanlarıdır.

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler**BİRİNCİ BÖLÜM**
Amaç, Kapsam ve Tanımlar**Amaç: –Madde 1**

Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76 78 nci maddelerine tâbidir.

Tanımlar: –Madde 3

Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezi yönetim kapsamındaki kamu

idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvelerde yer alan kamu idarelerini,

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar: Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d) Sosyal güvenlik kurumları: Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e) Mahallî idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri,

f) Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,

g) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

h) Kamu gideri: Kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

i) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI GÖREV VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİ

19. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; Diyanet İşleri Başkanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatının görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, Diyanet İşleri Başkanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatına ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Amir: Başkan, Başkan yardımcısı ve birimlerin en üst yöneticisini,

b) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

c) Başkan: Diyanet İşleri Başkanını,

ç) Birim: Bu Yönetmelikte sayılan görevleri yerine getiren Başkanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatında yer alan birimleri,

d) Birim amiri: Başkanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatlarındaki birimlerin en üst yöneticilerini,

e) Cami görevlileri: Başımam-hatip, uzman imam-hatip ve imam-hatip ile başmüezzin ve müezzin-kayyımlarını,

f) Din görevlileri: Başvaiz, uzman vaiz, vaiz, murakıp, Kur'an kursu başöğreticisi, Kur'an kur-

su uzman öğreticisi, Kur'an kursu öğreticisi ve cami görevlilerini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Amirlerin Ortak Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Amirlerin ortak görevleri: –Madde 4

(1) Başkan, başkan yardımcısı, kurul başkanı, birim amiri ve daire başkanı, amiri bulunduğu kurum, birim veya daire için tespit edilen görevlerin zamanında ve tam olarak yapılmasını sağlamanın yanında, aşağıdaki görevleri de yerine getirmekle yükümlüdür.

a) Amiri bulunduğu kurum, birim veya dairenin iş süreçlerini belirleyerek görevlerin etkili, verimli, amacına ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini ve gerekli eşgüdümü sağlamak.

b) Harcama yetkilisi olarak yapması gereken işlemleri yürütmek.

c) Yönetiminde bulunan personel arasında görev dağılımı yapmak ve onların uyum içerisinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri almak.

ç) Başkanlığın stratejik planında yer alan amaç ve hedefler doğrultusunda çalışmalar yapmak.

d) Amiri bulunduğu kurum ve birimin görev alanı ile ilgili performans ölçütlerini belirlemek, plan, program ve projeler yapmak, teklifler hazırlamak.

e) Hizmetlerin amacına uygun bir şekilde ve verimli olarak yürütülebilmesi için gerekli araç, gereç ve her çeşit imkanı temin etmek.

f) Yönetiminde bulunan personele eşitlik ve adalet ölçüleri içinde davranmak, personelin performansını ölçmek.

g) Yönetiminde bulunan personelin çalışmalarını ve yürütülen hizmetleri denetlemek, görevleri ile

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Başkanlığın merkez ve taşra teşkilatına ilk defa veya yer değiştirme suretiyle atanacak memurların niteliklerini belirlemek, atama ve yer değiştirme usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Başkanlık merkez ve taşra teşkilatında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre görev yapan Devlet memurlarının atama ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 19/4/1983 tarihli ve 83/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) **Başkan:** Diyanet İşleri Başkanı,
- b) **Başkanlık:** Diyanet İşleri Başkanlığını,
- c) **Cami:** Başkanlığın denetimindeki cami ve mecitleri,
- ç) **Cami görevlileri:** İmam-hatip ve müezzin-kayyımları,
- d) **Dini yükseköğrenim:** İlahiyat fakültesi, İslami ilimler fakültesi, Yüksek İslam Enstitüsü

veya ilahiyat ön lisans programlarından mezun olmayı,

e) **Eşdeğer kadrolar:** Bu Yönetmelik kapsamındaki personelden il müftü yardımcısı ve daha alt düzeyde bulunan kadrolarla benzer ve eşit düzeyde olan kadroları,

f) **İhtisas kursu:** Temel İslam Bilimleri alanında uzmanlaşmak amacıyla, **en az** lisans düzeyinde dini yükseköğrenim görmüş personele yönelik açılan kursu,

g) **İhtisas kursu belgesi:** Temel İslam Bilimleri alanında uzmanlaşmak amacıyla, **en az** lisans düzeyinde dini yükseköğrenim görmüş personele yönelik açılan kursu başarıyla bitirenlere verilen belgeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Atamalarda Aranacak Genel ve Özel Şartlar ile İstenecek Belgeler

Genel şartlar: –Madde 5

(1) Başkanlıktaki kadrolara ilk defa atanacaklarda aşağıdaki genel şartlar aranır:

- a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendindeki şartları taşımak.
- b) Atanmalarında dini öğrenim şartı esas alınan unvanlarda; itikat, ibadet, tavır ve hareketlerinin İslâm törelerine uygunluğunun çevresinde bilinir olduğu şeklinde ortak bir nitelik taşımak.
- c) Bu Yönetmelikte zikredilen grup ve sınıf hizmetine tabi personel zorunlu yer değiştirmeye tabi olup, grup ve sınıf hizmetine tabi olmayan personel ise zorunlu yer değiştirmeye tabi değildir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Diyanet İşleri Başkanlığında bir kadroya ilk defa, açıktan veya naklen atanacaklar için açılacak sınavları, sınav konularını, **(Değişik ibare:RG-8/2/2014-28907)** (1) sınav komisyonlarının/kurullarının kuruluş ve çalışma usulleri ile diğer hususları düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Diyanet İşleri Başkanlığında ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar **(Mülga ibare:RG-8/2/2014-28907)**, halen görevde olup görevini veya görev yerini değiştirmek isteyenler **(Mülga ibare:RG-8/2/2014-28907)** ve Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavına (MBSTS) katılacaklar hakkında uygulanır.

(2) Müfettiş, müfettiş yardımcısı, Diyanet işleri uzmanı, Diyanet işleri uzman yardımcısı, Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı kadrolarına atanacaklar; vaiz, Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip, müezzin-kayyım kadrolarına ilk defa atanacaklar ile bu unvanların kariyer basamaklarına atanacaklar; görevde yükselme ve unvan değişikliği suretiyle atanacaklar hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Başkan: Diyanet İşleri Başkanı,

b) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

c) Cami görevlileri: İmam-hatip ve müezzin-kayyımları,

ç) Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS): Görevlilerin bilgi seviyelerini ölçmek ve mesleki bakımdan göreve en iyi şekilde hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla Başkanlıkça yapılan veya yaptırılan sınavı,

d) Sınav: İlk defa Devlet memurluğuna atanacaklar **(Mülga ibare:RG-8/2/2014-28907)** ve halen görevde olup görevini veya görev yerini değiştirmek isteyenler için düzenlenecek yazılı ve/veya sözlü **(Mülga ibare:RG-8/2/2014-28907)** sınavı,

e) Sözlü sınav: Bir kadroya atanmak isteyenlerin bilgilerini ölçmek, **(Değişik ibare:RG-8/2/2014-28907)**(1) atanacağı görevin özelliğine göre becerilerini, davranışlarını, ifade ve temsil yeteneğini ve genel durumunu değerlendirmek maksadı ile yapılan sınavı,

f) Taşra teşkilatı: Diyanet İşleri Başkanlığı il ve ilçe müftülükleri ile dini yüksek ihtisas merkezi müdürlükleri ve eğitim merkezi müdürlüklerini,

g) (Mülga:RG-8/2/2014-28907)(1)

ğ) Yarışma sınavı: (Değişik:RG-18/6/2014-29034) Halen cami görevlisi olarak veya bir üst görevde çalışmakta olan veya daha önce bu görevleri yapmış olup Başkanlık teşkilatında çalışanlardan cami görevliliği münhal kadrolarına naklen atanmak üzere müracaat edenler için yapılacak sınavı,

h) Yazılı Sınav: (Değişik:RG-8/2/2014-28907) Bir kadroya atanmak isteyenlerin bilgilerini ölçmek maksadı ile yapılan sınavı,

ifade eder.

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan Devlet memurlarının disiplin amirlerini belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik hükümleri, Diyanet İşleri Başkanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre görev yapan Devlet memurları hakkında uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 124 üncü maddesi ile 29/4/2021 tarihli ve 3935 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 5 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Disiplin amirleri: –Madde 4

(1) Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan Devlet memurlarının disiplin amirleri, bu Yönetmeliğin eki EK-1’de yer alan “Diyanet İşleri Başkanlığı Disiplin Amirleri Cetveli”nde gösterilmiştir.

Disipline ilişkin usul ve esaslar bakımından uygulanacak mevzuat:

–Madde 5

(1) Disipline ilişkin usul ve esaslar bakımından 657 sayılı Kanun ile Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik:

–Madde 6

(1) 22/2/2012 tarihli ve 28212 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük: –Madde 7

(1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme: –Madde 8

(1) Bu Yönetmelik hükümlerini Diyanet İşleri Başkanı yürütür.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KUR'AN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK KURSLAR İLE ÖĞRENCİ YURT VE PANSİYONLARI YÖNETMELİĞİ

23. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; Kur'an eğitim ve öğretimine yönelik kursların, Kur'an kursu yurt ve pansiyonlarının açılış ve çalışmaları, kurslarda verilen eğitim-öğretim hizmetleri ile bunların yönetim ve denetim esaslarını belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Kur'an eğitim ve öğretimine yönelik kursların, Kur'an kursu yurt ve pansiyonları ile buralarda yürütülen hizmetleri, hizmetten yararlananları, öğrencileri ve görev yapan personeli kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,
- b) Camilerde Kur'an öğretimi kursu: Arzu eden vatandaşlara Kur'an-ı Kerim ve anlamı ile gerekli dini bilgileri özel programı çerçevesinde öğretmek üzere camilerde veya uygun görülen yerlerde açılan kursları,
- c) e-Eğitim: Elektronik ortamda yürütülen eğitim ve öğretimi,
- ç) Geçici öğretici: Kur'an kursu vekil öğreticiliğinde aranan şartları haiz olmaları kaydıyla, üzerinde resmi görevi bulunan veya bulunmayanlardan ücret karşılığı ders vermek üzere görevlendirilenleri,

d) Hafızlık belgesi: Başkanlıkça yapılan hafızlık tespit sınavlarında başarılı olanlara verilen belgeyi,

e) Kur'an kursu: Kur'an-ı Kerim okumak, anlamını öğrenmek, hafızlık yapmak ve din eğitimi almak isteyen vatandaşlara verilen eğitim ve eğitim yerini,

f) Öğretici: Kadrolu, sözleşmeli, vekil ve geçici Kur'an kursu öğreticisini,

g) Öğreticiler Kurulu: Müftülük bünyesinde Kur'an kursu öğreticilerinden oluşan kurulu,

ğ) Vekil öğretici: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86'ncı maddesinde ve Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin ilgili maddesinde aranan şartları haiz olmak kaydıyla açıktan vekil olarak atananları,

h) Yaz Kur'an kursu: Yaz aylarında açılan Kur'an kurslarını,

ı) Yaygın din eğitimi kursu: Başkanlıkça, arzu eden vatandaşlara Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okumayı öğretmek, ibadetler için gerekli sure, ayet ve duaları ezberletmek, hafızlık yaptırmak ve İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esasları hakkında bilgiler vermek için açılan kurslarda yapılan eğitimi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Kur'an kursunun yönetimi: –Madde 5

(1) Kur'an kurslarındaki kurs yöneticisi, müftünün teklifi ve mülki amirin onayı ile belirlenir.

(2) Kurs yöneticisinin nitelikleri ile öğretici, nöbetçi öğretici ve diğer personelin görevleri Başkanlığın internet adresinde yayımlanacak bir yönerge ile belirlenir.

: –Madde 1

(Değişik: 22/11/2010-2010/1169) Bu Esaslar, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası hükmü uyarınca kamu idare, kurum ve kuruluşlarında mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri hakkında uygulanır.

: –Madde 2

(Mülga: 22/11/2010-2010/1169)

: –Madde 3

(Ek: 22/11/2010-2010/1169) Sözleşmeli personelin ücreti; pozisyon unvanı, bu unvana ilişkin eğitim düzeyi, kamu kurum ve kuruluşlarında aynı kadro veya pozisyon unvanında(2) geçen hizmet süresi dikkate alınarak tespit edilir. **(Ek: 14/05/2018-2018/11809)** Pilot unvanlı sözleşmeli personel pozisyonlarına ilişkin sözleşme ücretlerinin tespitinde, kamu kurum ve kuruluşları dışında pilot olarak geçen hizmet süreleri de dikkate alınır.

(Değişik: 6/1/1989-89/13691) Sözleşme ile çalıştırılacak personele ödenecek ücretlerin aylık brüt tutarı ile sağlanacak diğer parasal ve aynı menfaatlerin yıllık brüt tutarının on ikide birinin toplamı 5.754,98 TL'yi(3) geçemez. Ancak, yurtdışı teşkilatında çalıştırılan personel ile Cumhurbaşkanlığı ve Devlet Senfoni Orkestralarında, Devlet Opera ve Balesinde ve Devlet Konservatuvarlarında görevlendirilecek yabancı misafir şef, solist ve sanatçılar hakkında bu hüküm uygulanmaz. **(Değişik cümle:RG-4/1/2022-31709-CK-5060/1 md.)** Bu fıkra da belirtilen tutar, görevin önemi ve özelliği ile çalıştırılacak personelin niteliği dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca artırılabilir.

(Ek:3/1/2008-2008/13055) Sözleşme ücretleri; **(Ek:11/9/2017-2017/10818)** havacılık simülatör

uzmanı, helikopter makinisti ve uçuş teknisyeni pozisyonlarıyla uçuş ile ilgili bakım ve kontrolör-lük ve yükseköğretim kurumlarının **(Ek:5/1/2009-2009/14539)** gemiadamı pozisyonları ile araştırma-geliştirme proje hizmetlerine ilişkin pozisyonlarda çalıştırılacaklar için ikinci fıkra da belirtilen tavan ücretin **iki katını**, Savunma Sana-yii İcra Komitesince uygun bulunan araştırma-geliştirme projelerinde çalıştırılacaklar ile pilot **(Ek:11/9/2017-2017/10818)** ve havacılık sertifikasyon uzmanı pozisyonlarında çalıştırılacaklar için ise **üç katını** geçmemek kaydıyla belirlenebilir.

(Ek: 3/8/2005-2005/9245) Sözleşme ile çalıştırılacak personele sözleşme ücreti dışında herhangi bir ad altında ödeme yapılamaz ve sözleşmelerle bu yolda hüküm konulamaz.

(Değişik:20/02/2017-2017/9949) Ancak, yurt dışında çalıştırılacak yabancı uyruklu personele buldukları yerin gelenek, görenek ve yasal düzenlemeleri gereği zorunlu olarak ödenmesi gereken Noel, Nevruz, Ramazan, Tatil ikramiyeleri ve benzeri nitelikteki diğer ikramiyeler, Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an kursları ile yaz Kur'an kurslarında sözleşmeli olarak çalıştırılan Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip, müezzin-kayyım ve vaizlere ek ders ücreti, Milli Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılmaması hallerinde sözleşmeli olarak çalıştırılacak öğretmenlere ve Adalet Bakanlığında görev yapan sözleşmeli öğretmenlere ek ders ücreti ve her öğretim yılı başında verilecek öğretim yılına hazırlık ödeneği ile 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesine göre avukat ve dava vekillerine ödenecek vekalet ücretleri dördüncü fıkra hükmü dışındadır.

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ

25.
ÜNİTE

BİRİNCİ BOLUM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(Değişik: 4/5/2010-2010/504 K.)

Bu Yönetmeliğin amacı, kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri arasında taşınır malların bedelsiz devri ile tahsisine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerini ve bunlara ait taşınır malları kapsar.

(2) Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dahil), Millî İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün (...) taşınır mallarının kayda alınması ile bunların yönetim ve denetiminde özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.

(3) Kapsamdaki idarelerin bünyesinde bulunan fabrika, imalathane ve benzeri üretim yerlerinde kullanılan ilk madde ve malzemeler ile yarı mamul ve mamul maddeler hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. Bunlar hakkında kendi düzenleyici işlemlerinde belirlenen esas ve usuller uygulanır.

(4) Kamu idarelerinin görevleri gereğince herhangi bir işlemin sonuçlanmasına veya bir kararın verilmesine kadar muhafaza edilmek üzere alınan emanet taşınır mallar hakkında özel mevzuatındaki hükümler uygulanır.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(Değişik: 14/3/2016-2016/8646 K.)

(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Ambar: Kamu idarelerine ait taşınır malların kullanıma verileceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yeri,

b) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

c) Dayanıklı taşınır mallar: Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen tesis, makine ve cihazlar ile taşıtlar ve demirbaşları,

ç) Demirbaşlar: Belirli bir hizmete tahsis amacıyla edinilen, belli bir süreye tabi olmaksızın uzun süre kullanılabilen ve kullanılmakla yok olmayan, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 255 hesap detayında yer alan taşınır malları,

d) Gerçeğe uygun değer: Piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı,

e) Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan merkez birimi ile ödenek gönderme belgesiyle harcama yetkisi verilen merkez dışı birimi,

f) Harcama yetkilisi: Harcama biriminin en üst yöneticisini,

g) Hurda: Ekonomik ömrünün tamamlanmış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınıp amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmamasında yarar görmeyerek hizmet dışı bi-

DIYANET AKADEMİSİ HİZMET İÇİ EĞİTİM YÖNETMELİĞİ

26. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin; günün şartlarına uygun olarak görevlerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışlar kazanmalarına, etkinlik ve tutumluluk bilinci ile yetiştirilmelerinin sağlanmasına, üst görevlere hazırlanmaları için uygulanacak hizmet içi eğitimin hedefleri, ilkeleri, planlama esasları, değerlendirme usulleri, eğitim süreçleri ile yerlerinin tespitine, sertifika eğitimleri ve yurt dışından gelen mahallin din görevlilerine yönelik eğitimler ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, Diyanet Akademisi, Diyanet Akademisi tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine **katılanlara** ve mahallin din görevlilerine yönelik eğitimler ile hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 7/A ve 10/B maddeleri ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 214 üncü ve 216 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a)** ABYS: Akademi Bilgi Yönetim Sistemini,
b) Akademi: Diyanet Akademisi merkez birimi ile taşra teşkilatındaki dinî yüksek ihtisas merkezleri, dinî ihtisas merkezleri ve eğitim merkezlerinden oluşan birimleri,

c) Akademi Başkanı: Diyanet Akademisi Başkanını,

ç) Akademi Başkanlığı: Diyanet Akademisi merkez birimini,

d) Akademi merkezleri: Dinî yüksek ihtisas merkezleri, dinî ihtisas merkezleri ve eğitim merkezlerini,

e) Aşere kursu: Hafız personeli kıraat usulleri hakkında yetiştirmek amacıyla düzenlenen uzun süreli kursları,

f) Başkan: Diyanet İşleri Başkanını,

g) Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,

ğ) Dinî mûsiki kursu: Personelin dinî mûsiki alanında yetişmelerini sağlamak amacıyla düzenlenen uzun süreli kursu,

h) Diyanet Akademisi müdürü: Akademi merkezleri müdürlerini,

ı) Eğitim programı: Yıllık hizmet içi eğitim planına göre süresi içinde branş veya alanda nasıl eğitim yapılacağını düzenleyen programı,

i) Hizmet içi eğitim: Diyanet İşleri Başkanlığı kadro veya pozisyonlarında görev yapan personelden, Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek esaslara göre uygun görülenlere görevleriyle ilgili bilgi ve becerilerini artırmak amacıyla verilen eğitimi,

j) Hüsn-i tilavet kursu: Personelin Kur'an-ı Kerim'i güzel bir tavırla okumasını; ezan, kamet gibi cami mûsikisi formlarını usûlüne uygun icra etmesini sağlamak amacıyla düzenlenen uzun süreli kursları,

k) Kısa süreli kurs: Süresi **üç ay** ve daha kısa olan hizmet içi eğitimleri,

l) Kursiyer: Diyanet İşleri Başkanlığı kadro veya pozisyonlarında görev yapan personelden Diyanet Akademisinde verilen hizmet içi eğitim, kurs ve sertifika programlarına **katılanlar** ile memur

RESMİ YAZIŞMALARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

27.
ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı; güvenli elektronik imza kullanılarak elektronik ortamda veya el yazısıyla atılan imza ile fiziksel ortamda yapılan resmi yazışmalara ilişkin kuralları belirlemek, bilgi veya belge alışverişini, hızlı ve güvenli bir biçimde yürütmek ve uygulama birliğini sağlamaktır.

(2) Bu Yönetmelik, bütün kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6 ncı ve 7 nci maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aidiyet zinciri: Belgenin hazırlanmasından tasfiyesine kadar olan sürecini,

b) Arşiv imza: Kriptografik metodların zaman içerisinde koruyucu özelliğini yitirmesine karşı, periyodik olarak alınan zaman damgası ile korunan elektronik imzayı,

c) Belge: Herhangi bir bireysel işlemin, kurumsal fonksiyonun veya kurumsal işlemin yerine getirilmesi için alınmış ya da idare tarafından hazırlanmış; içerik, ilişki ve formatı ile ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil ederek aidiyet zincirini muhafaza eden, güvenli elektronik imza ya da el yazısıyla imzalanmış ve kayıt altına alınmış her türlü bilgiyi,

ç) Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi (DETSİS): Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı ta-

rafından yürütülen ve idarelerin merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatındaki birimlerinin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Teşkilatı Numarası ile tanımlandığı sistemi,

d) Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS): İdarelerin faaliyetlerini yerine getirirken hazırladıkları ve faaliyetlerinin delili olabilecek e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun belgelerin içerik, üstveri, format ve ilişkisel özelliklerini koruyan, belgelerin ait olduğu fonksiyon veya işlem için delil teşkil eden ve aidiyet zinciri içerisindeki yönetimini elektronik ortamda sağlayan sistemi,

e) Elektronik onay: Güvenli elektronik imza kullanılmayan durumlarda paraf yerine geçecek kaydın elektronik ortamda alınmasını,

f) Elektronik ortam: EBYS içerisinde e-Yazışma Teknik Rehberi'ne uygun olarak güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerin hazırlandığı, kayıt altına alındığı, saklandığı ve gönderildiği ortamı,

g) e-Yazışma Teknik Rehberi: Elektronik ortamda yapılacak resmi yazışmalar kapsamında oluşturulan belgelerin yapısı, formatı, imzalama ve şifreleme mekanizmaları gibi teknik hususları tanımlayan ve Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından yayımlanan güncel rehberi,

ğ) Fiziksel ortam: Kağıt ortamında yapılan işlemleri,

h) Form: Biçimli belgeyi,

ı) Format: Elektronik dosya türlerini,

i) Günlük rapor: EBYS'de yapılan ekleme, değiştirme, silme, arama, görüntüleme, gönderme ve alma gibi işlemlerin hangi EBYS elemanı üzerinde ve kim tarafından gerçekleştirildiği ile işlemin gerçekleştirildiği tarih ve saat bilgisini ihtiva eden kayıtları,